

**ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»
Західнодонбаський інститут**

МАУП

МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА

ПРОГРАМА

**нормативної навчальної дисципліни
підготовки бакалаврів
галузь знань: 0305 Економіка та підприємництво
напрямок підготовки: 6.030505 Управління персоналом та
економіка праці**

**Павлоград
2016**

Навчальна програма нормативної навчальної дисципліни «Міжнародна економіка» для студентів за галуззю знань 0305 Економіка та підприємництво, напрям підготовки: 6.030505 Управління персоналом та економіка праці, 2016 рік – с.

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: д.е.н.,професор Щетинін А.І.

Ухвалено на засіданні кафедри економіки та фінансів,
30 серпня 2016 р., протокол № 1

Затверджено Вченою радою Західнодонбаського інституту ПрАТ «ВНЗ
«Міжрегіональна Академія управління персоналом»

“20” вересня 2016 року, протокол № 1

МЕТА, ЗАВДАННЯ І МІСЦЕ ДИСЦИПЛІНИ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Основною метою викладання дисципліни «Міжнародна економіка» є формування системи спеціальних знань з міжнародної економіки, умов, форм, методів і основного інструментарію міжнародної економічної діяльності.

На досягнення зазначеної мети направлені такі завдання: вивчення сутності і тенденцій інтернаціоналізації економіки, форм, методів, суб'єктів і рівнів міжнародної економічної діяльності, принципів та середовища її розвитку, практичне здійснення і механізмів регулювання; набуття вмінь аналізувати і оцінювати світогосподарські явища і процеси у контексті національних інтересів України.

Системний підхід до викладання курсу «Міжнародна економіка» уможливить формування належних знань та вмінь:

Студент повинен знати: поняття, зміст, завдання, принципи, сучасні тенденції розвитку світової економіки з метою виокремлення місця України в системі світогосподарських зв'язків.

Студент повинен вміти: визначити наукову проблему, узагальнювати інформацію, робити самостійні висновки щодо розвитку сучасних міжнародних економічних відносин, міжнародної економічної діяльності України.

- вміти творчо аналізувати стан системи міжнародних економічних відносин, визначати проблеми й тенденції їх розвитку;

- використовувати одержані знання в умовах України, виходячи з цілей її інтеграції у світову ринкову економіку.

Зміст дисципліни розкривається в 14 темах:

Тема 1. Міжнародна економічна система.

Тема 2. Міжнародна економічна діяльність.

Тема 3. Світовий ринок товарів і послуг.

Тема 4. Світовий фінансовий ринок.

Тема 5. Прямі інвестиції та міжнародне виробництво.

Тема 6. Міжнародний кредит.

Тема 7. Світовий ринок праці.

Тема 8. Міжнародна трудова міграція.

Тема 9. Світова валютна система.

Тема 10. Міжнародні розрахунки.

Тема 11. Платіжний баланс та макроекономічна рівновага.

Тема 12. Міжнародна регіональна інтеграція.

Тема 13. Глобалізація економічного розвитку.

Тема 14. Інтеграція України у світову економіку.

ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Міжнародна економічна система

Предмет курсу “міжнародна економіка”. Об’єкт вивчення. Основні поняття теорії міжнародної економіки. Міжнародна економічна система: сутність та структура. Основні елементи МЕС. Міжнародні економічні відносини.

Тема 2. Міжнародна економічна діяльність

Діяльність підприємств на міжнародному ринку здійснюється в таких формах: Експорт та імпорт товарів та послуг. Контрактні, коопераційні угоди (ліцензування, франчайзинг). Господарська діяльність за кордоном (науково-дослідницькі роботи, банківські операції, страхування, підрядне виробництво, оренда). Інвестиційна діяльність за кордоном.

Тема 3. Світовий ринок товарів і послуг

Сутність міжнародної торгівлі та її роль в системі світогосподарських зв’язків. Місце міжнародної торгівлі в системі міжнародних економічних відносин. Види сучасної міжнародної торгівлі. Методи міжнародної торгівлі.

Тема 4. Світовий фінансовий ринок

Світовий фінансовий ринок. Грошовий ринок. Обліковий ринок. Міжбанківський ринок. Валютний ринок. Фондовий ринок. Міжнародний ринок цінних паперів. Єврооблігації. Іноземні облігації. Облігації з плаваючою процентною ставкою. Облігації з індексованим відсотком. Облігації з нульовим відсотком. Конвертовані облігації. Акції. Євроноти. Єврокомерційні папери. Форвардний контракт. Ф’ючерсний контракт. Своп. Опціон. Варанти. Інфраструктура міжнародного ринку капіталів. Форми міжнародного руху капіталу.

Тема 5. Прямі інвестиції та міжнародне виробництво

Форми іноземних інвестицій. Міжнародні інвестиції. Прямі іноземні інвестиції (ПІІ). Портфельні інвестиції. Структура іноземних інвестицій. Поняття “введення капіталу” та “іноземні інвестиції”. Методи інвестування (через розвиток контрактних форм співробітництва; злиття і придбання підприємств; створення власних філій, дочірніх компаній, спільних підприємств). Контрактні (неакціонерні) форми інвестування (експорт-імпорт). Ліцензування. Плата за ліцензію (роялті, одноразових платежів за ліцензію). Контракти на управління. “Проекти під ключ”. Спільне підприємництво. Основні причини формування стратегічних альянсів. Злиття і придбання. Вільні економічні зони (ВЕЗ). Типи ВЕЗ. Транснаціональні корпорації.

Тема 6. Міжнародний кредит

Міжнародний кредит та його роль в міжнародних економічних

відносинах. Принципи кредитування. Операції на світовому ринку капіталів. Функції міжнародного кредиту.

Фактори поширення кредитних відносин у міжнародній сфері. Форми та види міжнародного кредиту. Фінансові кредити. Товарні кредити. Валютні (грошові) кредити. Забезпечені кредити. Бланкові кредити. Овердрафт. Приватні кредити. Фірмові (комерційні) кредити. Банківські кредити. Урядові (державні) кредити. Кредити міжнародних фінансово-кредитних організацій. Змішані кредити. Фірмовий (комерційний) кредит. Вексельний кредит. Банківський зовнішньоторговельний кредит. Експортний кредит. Акцептний кредит. Акцептно-рамбурсний кредит. Факторинг та форфейтинг. Компенсаційні угоди. Єврокредити. Євровалютні ринки. Роловерні європозики. Відновлювані роловерні кредити. Роловер стенд-бай єврокредит (роловерний кредит підтримки). Міжнародний валютний фонд (МВФ), Світовий банк, Міжнародний банк реконструкції і розвитку (МБРР), регіональні банки та валютно-кредитні організації ЄС – Європейський інвестиційний банк ЄІБ), Європейський фонд валютного співробітництва, Європейський банк реконструкції і розвитку (ЄБРР). Проблема заборгованості та можливі шляхи її розв'язання.

Тема 7. Світовий ринок праці

Виникнення і розвиток міжнародного ринку робочої. Сучасна структура світового ринку праці. Тенденції сучасного етапу розвитку людської цивілізації. Регіональні ринки праці.

Тема 8. Міжнародна трудова міграція

Міграція населення і міграція робочої сили. Суть і чинники міжнародної міграції робочої сили. Види міжнародної міграції робочої сили. Види міжнародної міграції: кінцева, тимчасова, сезонна, маятникова, добровільна, примусова, робочих і спеціалістів. "Відплив умів", його причини, напрямки, кількісна та якісна оцінка. Формування і розвиток світових ринків робочої сили. Регулювання міжнародних міграційних процесів. Адміністративно-правове і економічне регулювання. Одно-, двостороннє, багатостороннє регулювання в рамках інтеграційних угруповань. Роль міжнародних організацій в регулюванні міграційних процесів. Міжнародна організація праці (МОП), її завдання, структура і напрямки діяльності. Соціальні аспекти міжнародної міграції робочої сили. Україна у світових міграційних процесах.

Тема 9. Світова валютна система

Структура сучасної валютної системи: національна, міжнародна (регіональна), світова. Міжнародні валютні відносини. Валютна система. Форма організації міжнародних грошових відносин; Валютна система країн ЄС. Основні елементи національної і світової валютних систем. Поняття валюти та її класифікація. Конвертованість валюти. Класифікація видів валют. Національна валюта. Іноземна валюта. Міжнародна (регіональна) валюта. Вільно конвертовані валюти. Частково конвертовані валюти. Неконвертовані

валюти. Валюта ціни контракту. Валюта платежу. Валюта кредиту. Валюта клірингу. Валюта векселя. Конвертованість валюти. Конвертованість за поточними операціями. Конвертованість за капітальними операціями. Повна конвертованість. Зовнішня конвертованість. Валютний курс. Функції валютного курсу. Фактори, що впливають на валютний курс. Вивіз капіталу. Види валютних курсів. Спот курс. Форвардний курс. Купівельна спроможність (сила валюти). Паритет купівельної спроможності. Валютний кошик. Міжнародні валютно-фінансові організації - інституціональний елемент валютної системи. Еволюція світової валютної системи.

Основні етапи створення світової валютної системи. Форми біметалізму. Форми монометалізму. Різновиди золотого монометалізму. Золотомонетний стандарт. Золотозлитковий стандарт. Золотодевізний стандарт. Девізи. Генуезька світова валютна система (1922р.). Криза валютної системи: поняття, види. Види валютних криз. Локальні валютні кризи. Валютний ринок і його структура. Структура валютного ринку. Валютне котирування і валюта котирування. Пряме котирування. Непряме котирування. База котирування. Валютні операції на світовому валютному ринку. Види валютних операцій, що здійснюються на світовому валютному ринку. Становлення валютного ринку України. Розвиток валютного ринку в Україні впродовж першого десятиріччя незалежності.

Тема 10. Міжнародні розрахунки

Міжнародні розрахунки та їх основні форми. Суб'єкти: імпортери, експортери, банки. Зовнішньоекономічна угода (контракт). Ціна та загальна вартість угоди (контракту). Умови платежів. Правильність визначення валютно-фінансових умов. Найпоширеніші умови міжнародних розрахунків. Типи міжнародних розрахунків. Форми міжнародних розрахунків (у напрямку спаду вигідності для експортера). Авансова оплата. Акредитив. Види акредитивів. Інкасо. Схеми розрахунків по документарному інкасо. Банківський переказ. Розрахунки з використанням векселів і чеків. Банківський вексель. Комерційна тратта (переказний комерційний вексель). Банківський чек. Консигнація. Ризики, що виникають при міжнародних платежах.

Тема 11. Платіжний баланс та макроекономічна рівновага

Економічний зміст платіжного балансу та методологія складання. Платіжний баланс. Платіжний баланс на певну дату. Платіжний баланс за певний період (місяць, квартал, рік) підсумками його основних розділів може мати місце або активне сальдо, якщо надходження перевищують платежі, або пасивне, коли платежі перевищують надходження.

Активне сальдо платіжного балансу. Пасивне сальдо платіжного балансу.

Способи використання інформації платіжного балансу. Структура платіжного балансу. Торговельний баланс. Баланс послуг та некомерційних платежів. Баланс руху капіталів і кредитів. Міжнародний рух підприємницького капіталу включає. Характеристика економічних факторів. Процес правки платіжного балансу. Платіжний баланс України.

Тема 12. Міжнародна регіональна інтеграція

Поняття та основні риси міжнародної економічної інтеграції та глобалізації. Передумови й умови її становлення як якісно нового рівня МЕВ. Форми міжнародної інтеграції. Сучасні особливості процесів міжнародної економічної інтеграції. Особливості процесів міжнародної економічної інтеграції. Особливості розвитку інтеграційних процесів у Європі. Європейський Союз (ЄС). Європейська асоціація вільної торгівлі (ЄАВТ). Умови і передумови загальноєвропейської економічної інтеграції. Північноамериканська асоціація вільної торгівлі (НАФТА). Особливості економічної інтеграції країн Латинської Америки, Азії, Африки. Передумови, особливості і шляхи інтеграції. Інтеграційні пріоритети. Внутрішньоекономічні фактори інтеграції. Зовнішньоекономічні фактори інтеграції: трансформація структури зовнішньої торгівлі; активізація іноземної інвестиційної діяльності; формування системи регулювання ЗЕД. Потенціал та проблеми створення вільних економічних зон.

Тема 13. Глобалізація економічного розвитку

Сутність та основні ознаки процесу глобалізації сучасного світового господарства. Фінансова глобалізація. Глобальні проблеми. Сутність глобалізації. Причини формування глобалізаційних процесів. Процес інтернаціоналізації. Науково-технічний прогрес. Основні ознаки процесу глобалізації. Регіоналізація. Суперечливість процесу глобалізації.

Тема 14. Інтеграція України у світову економіку

Основні політико-правові передумови інтеграції. Економічні передумови інтеграції. Основні соціально-культурні передумови інтеграції. Чинники впливу на інтеграційну мотивацію та політику України. Дія зовнішньоекономічних факторів інтеграції. Поле регіональних інтересів України. Формування інтеграційних пріоритетів національної економіки. Україна та ЄС тощо. Стратегічна мета України. Чорноморське економічне співробітництво - один з пріоритетів інтеграції України. Співробітництво України з країнами-учасницями СНД. Взаємовідносини України з євро регіонами «Карпати» та «Буг». "Євро регіон Буг." Основні галузі коопераційного співробітництва. Участь і позиція України в Центральноєвропейській Ініціативі.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Солонінко К.С. Міжнародна економіка: Навчальний посібник. - К.: Кондор, 2008.
2. Дахно І.І. Світова економіка: Навчальний посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2008.
3. Гронтковська О.І., Ряба О.І., Венцурик А.М., Красновська О.І. - Міжнародна економіка: Навчальний посібник. - К.: «Центр учбової літератури», 2016.

Додаткова література

1. Горбач Л.М., Плотніков О.В. Міжнародні економічні відносини: Підручник. - К.: Кондор, 2005.
2. Дахно І.І. Світова економіка: Навчальний посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2008.

Періодичні видання

1. Актуальні проблеми економіки
2. Економіка України
3. Економіст

Рекомендовані Інтернет-ресурси

1. Цифровий репозиторій ХНАМГ [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://eprints.kname.edu.ua>
2. <http://www.bank.gov.ua>
3. <http://www.kmu.gov.ua>
4. <http://www.me.gov.ua>
5. <http://www.minfin.gov.ua>
6. <http://www.ssmc.gov.ua>
7. <http://www.ukrstat.gov.ua>
8. <http://www.worldbank.org.ru>